

בעיקבות שיחות גרומיקו-נאצר, נתנה מצריים לפובליטים הסכמה להמשך המשאומתן.

נשיא מצריים גם הסכים לכמה עקרונות, והם:

● עיקרון "עיסקת התבליה". כלומר: שהסדר יכלול את פיתרון כל הבעיות בעת ובעונה אחת, כגון גבולות, פירוק מעבר בסואץ, פליטים, הסכם שלום וכו'.

● העיקרון של "אין אחד קודם לשני". כלומר: כל מה שיוסכם יבוצע ביחד, ולא תהיה, למשל, נסיגה ישראלית לפני ביצוע הדברים שיוטרו על הערבים.

● העיקרון של "שלום צודק ובריקימא". כלומר לא מצב של שביתת-נשק, וכדומה. נראה כי עבד-אל-נאצר גם הסכים לתנאים האמריקאיים בדבר משאומתן ישיר כלשהו בשלבים הסופיים, חתימה על מיסמך של הסכם הדדי, נוכחות בינלאומית בשארם-אל-שייך, פירוק שטחים, ועוד.

אולם מכאן עוד רחוקה הדרך להסכמה מצרית לבעייה העיקרית: תיקוני-גבול ובעיית ירושלים. אין ספק כי ירושלים תהווה אבן-הנגף העיקרית. לא קל לעבד-אל-נאצר להסכים אפילו לסיפוחים קטנים, מוד התנגדותם החריפה של אירגוני-הפירדאיון הפלסטיניים.

מכאן המאמרים בעיתונות הסובייטית, המגנים את הייכל, הקצינים ואירגוני-החבלה (מוכן מאלו בישראל יכולה להספיק מאוד על הכרעתו של עבד-אל-נאצר. פעולות מסוימות והצהרות מסוימות מצד ישראל יכולות ליצור במרחב אחרת שלא תאסר למהיגו המצרי לזנוז בכלל, ובכך לחבל בהסדר-השלום. לעומת זאת, פעולות אחרות והצהרות אחרות עלולות לעזור לעבד-אל-נאצר להתגבר על התנגדות הקיצונים והפליסטיניים, ובכך לקדם את העניין. זוהי נקודה חשובה ביותר, הנשכחת לעיתים קרובות כאשר מדובר על דחית ההחלטה בישראל.)

המצב האקטואלי הוא שהייתה היענות חלקית של מצריים לדרושות הסובייטיות, ומכאן היענות חלקית אך חשובה של הסובייטים להצעות האמריקאיות. הדיווחים על כך בישראל, שבאו ממקורות משרדי-החוף לצורכי תעמולה, פשוט אינם נכונים.

צ'כוסלובקיה משני עברי הירדן

רור כי הפלסטיניים מופיעים כגורם חשוב בכל חשבון. הם מהתים את סימן השאלה הגדול מעל לכל חשבון.

לפי התפיסה השלטת, אחרי שיושג ההסדר, ישבור המלך חוסין את התנגדות אירגוני-החבלה בכוח הזרוע.

המלך שיכנע את האמריקאים שאם ייתן לו פיתרון סביר, שהציבור הפלסטיני יקבל אותו (וגם זה תלוי בהסדר בעיית ירושלים) — יוכל להתגבר, בעזרת הצבא הנאמן לו, על ההתנגדות המזוינת של החבלנים. הוא מקוה כי במקרה זה יראו תושבי הגדה המערבית את המלך כמושיע מעול הכיבוש הישראלי, ויתמך בהסדר נגד החבלנים.

ייתכן שאז תפרוק מלחמת-אזרחים במרחב, אך האמריקאים בטוחים שבעזרת מצריים תהיה יד המלך על העליונה — בתנאי שזה יקרה בחודשים הקרובים.

ישנה אפשרות שכדי להקל על עצמו, יתן המלך פלסטיניים משהו שיפייס את רוחם. כך דובר, למשל, על האפשרות להפוך את ממלכת ירדן לצ'כוסלובקיה מורת תיכונת — כלומר, לכונן בה פדרציה בין שתי הגדות, בה תיהנה הגדה המערבית (עם או בלי עזה) מאוטונומיה פלסטינית.

הקדשתי חלק ניכר מדברי בכל השיחות האלה לנסיון לשכנע את בעלי-שיחיו כי שלום של ממש יכול לקום רק תוך הסכמת הפלסטינים, ותוך שיתופם המלא בכל המחלבים. הכאתי בפני בעלי-שיחיו את עמדת המנהיגים הפלסטיניים, שעיימם אנהנו מקיימים קשר רצוף והדוק.

אני יכול לומר כי חלק זה של שליחותי היה עטור-הצלחה. מני וגמור עם ארצות-הברית ובריטניה לשמור על שילטונו של המלך חוסין משני עברי הירדן. הטענה החוזרת בפי כולם, כמו בפי ממשלת ישראל, היא: "מי מדבר בשם הפלסטיניים? אין הנהגה פלסטינית מאוחדת שאפשר לשאת ולתת איתה!"

מובן שטענה זו נכונה מבחינה פורמלית — אך היא קצת-רואה, לפי דעתי. בכל זאת שמעו רוב בעלי-שיחיו בעניין בולט מאוד את האינפורמציה שהיתה בפי לגבי גיבוש הלכתי-הרחות בעם הפלסטיני בשטחים המוחזקים.

בעוד שלא ארצות-הברית ולא ברית-המועצות מעוניינות להכיר ביישות הפלסטינית, אין הן מתעלמות מקיומה. מכוחה הגובר ומן הסכנות המחמירות והולכות הכרוכות בה, הכל מבנינם, למשל, שלא קל לעבד-אל-נאצר לפעול בניגוד לרצון אירגוני-הפירדאיון.

הסברתי לבעלי-שיחיו, כפי שאני מסביר לאישים המתאימים בישראל, שאם לא יוכל נשיא מצריים לקבל בסופו של דבר את הסדרה-השלום, מחשש פן ייתקל בהתנגדות הפלסטינים, יהיה הפיתרון הנכון הסדר שלום עם הפלסטינים עצמם. הסדר כזה יקבל איטומטית את תמיכתו של עבד-אל-נאצר.

נחלים של דם ודמעות

עות מעטות לפני שיצאתי מחשינגטון, ושעה לפני שנפגשתי עם השגריר יצחק רבין, היתה לי חווייה קטנה, שעשתה עלי רושם עז.

שוחחתי עם פרופסור חשוב, מורחן בעל השפעה בכירה האמריקאית. בהתקרב שעת-הצהריים, הזמין אותי לסעוד עימו. הוא בחר במסעדה ערבית סמוכה.

אחרי הארוחה נכנסנו לשיחה עם בעל המקום, מהגר ערבי מאחת מערי הגדה. אחי, עורדין בארצות-הברית, הצטרף לשיחה. דיברנו על המצב בגדה המערבית, וכעבור כמה זמן שאל אותי עורדין מה שמי.

כשעניתי לו, אורז עיניו. "קראתי את סיפורך" אמר, "ואני מסכים לכל מילה!"

וא הוא פתח את פיו ושפך את ליבו ממש. במשך חצי שעה שמעתי את "האני מאמין" של ערבי פלסטיני גולה. הוא תיאר את אימי במשך הירדני, השמיץ את ממשלות ערב, וקרא: "אף אחד מהם אינו מייצג אותנו! אנהנו פלסטינים! לא נאצר ולא חוסין מדברים בשמנו! אתם צריכים לעשות שלום עימנו! רק איתנו אתם יכולים להגיע להסדר צודק!" לא היה לי מה להשיב לו — ויכולתי רק לקבוע שדבריו חזורים כימעט מילה במילה על השקפותי וגאומי בכנסת.

אני משוכנע גם עכשיו כי שלום ישיר בין ישראל והפלסטינים אפשרי, וכי הוא השלום הטוב ביותר שישראל יכולה לקוות לו. אולם בהיעדר נכונות לכך מצד ממשל-ישראל, אין לי ספק כי יוזמת ארבע המעצמות היא הדרך הטובה ביותר לשלום שיבטיח את ביטחון ישראל ושישחרר אותנו מן המצב הנוכחי.

כמו כל בעלי-שיחיי, משוכנע גם אני כי בהיעדר שלום כחודשים הקרובים — נתדרר במידון לתוך תהום של תהריבוה, ונצטרך לעבור נחלים של דם ודמעות.

יהיה זה אסון היסטורי לעמנו, אם נתעלם מן הסיכוי החד-פעמי שישנו עתה להשגת שלום של ממש — בגלל ההתחרות הפרועה בין זפוליטיקאים והעיתונאים על כתר הפופולריות בציבור שאינו יודע את המצב האמיתי, על סיכוייו ועל סכנותיו.

במדינה

את התרגויה המתחוללת משני עברי תעלת סואץ.

המים הגיעו שוב לנקודת רתיחה, בעיקר בות הפשיטה וחילופי האש הארטילרית בשבוע שעבר. הפרשנים הצבאיים קבעו: "הסלמה!" שר-הביטחון קבע: "על ישראל להיכון למלחמה חדשה יוזמה בידי המצריים. הכל ציפו להתעופפות של מיססה סיר הלחץ.

אבל יחידת "חברת החשמל" של צה"ל — הכינוי שהודבק לפרושים על קחי ה"מתח-הגבוה במצריים העילית — יצאה שוב להוציא את השטקר. וכך אירע שדוקא השבוע האחרון היה השבוע השקט ביותר מזה חודשים רבים מבחינת הפעילות המלחמתית הן בגבול מצריים והן בגבול ירדן.

שבוע בלי הרגלים. למעשה, אלה ש"הוציאו את השטקר, היו טייסי חיל-האחרי הישראלי, מל שמי מצריים הם הפילו ה"שבוע שלוש מסוסי מ"ג 21 מצריים. לפי ידיעות של עיתונאים זרים, טסו לאחרונה 4 מסוסי מ"ג 4 ישראלים מעל בתו של נאצר בקהיר, הביאו להדחתם המיידית של מסקד חיל-האחרי המצרי ומסקד שירותי התגוננות האווירית.

גם בגיזרה הרדנית היתה היוזמה של חיל-האחרי הישראלי. לפי דיווחי הירדנים הסתבר שלאחרונה הסירה ישראל את ה"טאבו מעל מצבי הצבא הירדני. בעוד שעד כה דיווחו הירדנים על התקפות אוויריות רק על אזרחים ובסיסי חבלנים, הם דיבחו השבוע על הפצצות והרוגים במוצבי הצבא הירדני.

כתוצאה מכך הגיע מיספר תקריות הגבול השבוע לנקודת השפל בעקומה השנתית. האם הבינו המצרים והירדנים את רמזי האו

העם

שטיפת המוח

הגדולה

מי שקרא השבוע את עיתוני ישראל, וב"א אותה שעה גם את עיתוני העולם — לא יכול היה להאמין כי מדובר על אותו נושא: יוזמת המעצמות למען השלום במרחב.

לפי עיתוני ישראל:

● נכשלה יוזמה זו סופית;

● המצרים החליטו סופית לדחות את ה"הצעות האמריקאיות;

● הסובייטים מסרו לאמריקאים תשור בה שלילית;

● העניין נגמר, ורק מתוך שיגרה עוד נמשכות שיחות כלשהן בין ארצות-הברית וברית-המועצות.

לפי העיתונים החשובים ביותר בארצות-הברית ובבריטניה, המצב הפוך ממש:

● יוזמת המעצמות נמשכת, וקיבלה מיפ"נה לטובה;

● המצרים נתנו לסובייטים אור ירוק ל"המשך השיחות, למרות מאמרי-ההסתה של חסין הייכל *;

● הסובייטים מסרו לאמריקאים תשובה שיש בה תזוזה כללית לקראת העמדה ה"אמריקאית, אם כי לא תשובה חיובית סופית;

● חוגי משרד-החוף האמריקאי אמרו ש"לאור התשובה הסובייטית הם אופטימיים — אך הסתירו אופטימיות זו כדי שלא להרגיז את ממשלת-ישראל;

● העברת השיחות של שתי המעצמות למוסקבה היא מיפנה לטובה — כי פירוש

ההמשך, אך לא תשובה חיובית סופית;

● חוגי משרד-החוף האמריקאי אמרו ש"לאור התשובה הסובייטית הם אופטימיים — אך הסתירו אופטימיות זו כדי שלא להרגיז את ממשלת-ישראל;

● העברת השיחות של שתי המעצמות למוסקבה היא מיפנה לטובה — כי פירוש

ההמשך, אך לא תשובה חיובית סופית;

● חוגי משרד-החוף האמריקאי אמרו ש"לאור התשובה הסובייטית הם אופטימיים — אך הסתירו אופטימיות זו כדי שלא להרגיז את ממשלת-ישראל;

● העברת השיחות של שתי המעצמות למוסקבה היא מיפנה לטובה — כי פירוש

ההמשך, אך לא תשובה חיובית סופית;

● חוגי משרד-החוף האמריקאי אמרו ש"לאור התשובה הסובייטית הם אופטימיים — אך הסתירו אופטימיות זו כדי שלא להרגיז את ממשלת-ישראל;

● העברת השיחות של שתי המעצמות למוסקבה היא מיפנה לטובה — כי פירוש

ההמשך, אך לא תשובה חיובית סופית;

● חוגי משרד-החוף האמריקאי אמרו ש"לאור התשובה הסובייטית הם אופטימיים — אך הסתירו אופטימיות זו כדי שלא להרגיז את ממשלת-ישראל;

● העברת השיחות של שתי המעצמות למוסקבה היא מיפנה לטובה — כי פירוש

ההמשך, אך לא תשובה חיובית סופית;

● חוגי משרד-החוף האמריקאי אמרו ש"לאור התשובה הסובייטית הם אופטימיים — אך הסתירו אופטימיות זו כדי שלא להרגיז את ממשלת-ישראל;

● העברת השיחות של שתי המעצמות למוסקבה היא מיפנה לטובה — כי פירוש

ההמשך, אך לא תשובה חיובית סופית;

● חוגי משרד-החוף האמריקאי אמרו ש"לאור התשובה הסובייטית הם אופטימיים — אך הסתירו אופטימיות זו כדי שלא להרגיז את ממשלת-ישראל;

● העברת השיחות של שתי המעצמות למוסקבה היא מיפנה לטובה — כי פירוש

ההמשך, אך לא תשובה חיובית סופית;

● חוגי משרד-החוף האמריקאי אמרו ש"לאור התשובה הסובייטית הם אופטימיים — אך הסתירו אופטימיות זו כדי שלא להרגיז את ממשלת-ישראל;

● העברת השיחות של שתי המעצמות למוסקבה היא מיפנה לטובה — כי פירוש

ההמשך, אך לא תשובה חיובית סופית;

● חוגי משרד-החוף האמריקאי אמרו ש"לאור התשובה הסובייטית הם אופטימיים — אך הסתירו אופטימיות זו כדי שלא להרגיז את ממשלת-ישראל;

● העברת השיחות של שתי המעצמות למוסקבה היא מיפנה לטובה — כי פירוש

ההמשך, אך לא תשובה חיובית סופית;

● חוגי משרד-החוף האמריקאי אמרו ש"לאור התשובה הסובייטית הם אופטימיים — אך הסתירו אופטימיות זו כדי שלא להרגיז את ממשלת-ישראל;

● העברת השיחות של שתי המעצמות למוסקבה היא מיפנה לטובה — כי פירוש

ההמשך, אך לא תשובה חיובית סופית;

● חוגי משרד-החוף האמריקאי אמרו ש"לאור התשובה הסובייטית הם אופטימיים — אך הסתירו אופטימיות זו כדי שלא להרגיז את ממשלת-ישראל;

● העברת השיחות של שתי המעצמות למוסקבה היא מיפנה לטובה — כי פירוש

ההמשך, אך לא תשובה חיובית סופית;

● חוגי משרד-החוף האמריקאי אמרו ש"לאור התשובה הסובייטית הם אופטימיים — אך הסתירו אופטימיות זו כדי שלא להרגיז את ממשלת-ישראל;

● העברת השיחות של שתי המעצמות למוסקבה היא מיפנה לטובה — כי פירוש

ההמשך, אך לא תשובה חיובית סופית;

● חוגי משרד-החוף האמריקאי אמרו ש"לאור התשובה הסובייטית הם אופטימיים — אך הסתירו אופטימיות זו כדי שלא להרגיז את ממשלת-ישראל;

● העברת השיחות של שתי המעצמות למוסקבה היא מיפנה לטובה — כי פירוש

ההמשך, אך לא תשובה חיובית סופית;

● חוגי משרד-החוף האמריקאי אמרו ש"לאור התשובה הסובייטית הם אופטימיים — אך הסתירו אופטימיות זו כדי שלא להרגיז את ממשלת-ישראל;

● העברת השיחות של שתי המעצמות למוסקבה היא מיפנה לטובה — כי פירוש

ההמשך, אך לא תשובה חיובית סופית;

● חוגי משרד-החוף האמריקאי אמרו ש"לאור התשובה הסובייטית הם אופטימיים — אך הסתירו אופטימיות זו כדי שלא להרגיז את ממשלת-ישראל;

● העברת השיחות של שתי המעצמות למוסקבה היא מיפנה לטובה — כי פירוש

ההמשך, אך לא תשובה חיובית סופית;

● חוגי משרד-החוף האמריקאי אמרו ש"לאור התשובה הסובייטית הם אופטימיים — אך הסתירו אופטימיות זו כדי שלא להרגיז את ממשלת-ישראל;

● העברת השיחות של שתי המעצמות למוסקבה היא מיפנה לטובה — כי פירוש

ההמשך, אך לא תשובה חיובית סופית;

● חוגי משרד-החוף האמריקאי אמרו ש"לאור התשובה הסובייטית הם אופטימיים — אך הסתירו אופטימיות זו כדי שלא להרגיז את ממשלת-ישראל;

● העברת השיחות של שתי המעצמות למוסקבה היא מיפנה לטובה — כי פירוש

ההמשך, אך לא תשובה חיובית סופית;

● חוגי משרד-החוף האמריקאי אמרו ש"לאור התשובה הסובייטית הם אופטימיים — אך הסתירו אופטימיות זו כדי שלא להרגיז את ממשלת-ישראל;

● העברת השיחות של שתי המעצמות למוסקבה היא מיפנה לטובה — כי פירוש

ההמשך, אך לא תשובה חיובית סופית;

● חוגי משרד-החוף האמריקאי אמרו ש"לאור התשובה הסובייטית הם אופטימיים — אך הסתירו אופטימיות זו כדי שלא להרגיז את ממשלת-ישראל;

● העברת השיחות של שתי המעצמות למוסקבה היא מיפנה לטובה — כי פירוש

ההמשך, אך לא תשובה חיובית סופית;

● חוגי משרד-החוף האמריקאי אמרו ש"לאור התשובה הסובייטית הם אופטימיים — אך הסתירו אופטימיות זו כדי שלא להרגיז את ממשלת-ישראל;

● העברת השיחות של שתי המעצמות למוסקבה היא מיפנה לטובה — כי פירוש

ההמשך, אך לא תשובה חיובית סופית;

● חוגי משרד-החוף האמריקאי אמרו ש"לאור התשובה הסובייטית הם אופטימיים — אך הסתירו אופטימיות זו כדי שלא להרגיז את ממשלת-ישראל;

● העברת השיחות של שתי המעצמות למוסקבה היא מיפנה לטובה — כי פירוש

ההמשך, אך לא תשובה חיובית סופית;

● חוגי משרד-החוף האמריקאי אמרו ש"לאור התשובה הסובייטית הם אופטימיים — אך הסתירו אופטימיות זו כדי שלא להרגיז את ממשלת-ישראל;

● העברת השיחות של שתי המעצמות למוסקבה היא מיפנה לטובה — כי פירוש

ההמשך, אך לא תשובה חיובית סופית;

● חוגי משרד-החוף האמריקאי אמרו ש"לאור התשובה הסובייטית הם אופטימיים — אך הסתירו אופטימיות זו כדי שלא להרגיז את ממשלת-ישראל;

● העברת השיחות של שתי המעצמות למוסקבה היא מיפנה לטובה — כי פירוש

ההמשך, אך לא תשובה חיובית סופית;

● חוגי משרד-החוף האמריקאי אמרו ש"לאור התשובה הסובייטית הם אופטימיים — אך הסתירו אופטימיות זו כדי שלא להרגיז את ממשלת-ישראל;

● העברת השיחות של שתי המעצמות למוסקבה היא מיפנה לטובה — כי פירוש

ההמשך, אך לא תשובה חיובית סופית;

● חוגי משרד-החוף האמריקאי אמרו ש"לאור התשובה הסובייטית הם אופטימיים — אך הסתירו אופטימיות זו כדי שלא להרגיז את ממשלת-ישראל;

● העברת השיחות של שתי המעצמות למוסקבה היא מיפנה לטובה — כי פירוש

In Reply to American Ideas

U.S. Optimistic Over Changes In Soviet Stance on Mideast

By A. D. Horne

WASHINGTON, June 25 (WP).— U.S. officials are optimistic over several changes of position in last

gress, but there is still a long way to go." But other officials said the lengthy document, presented to

הפער הגובר

בין הדיווח בישראל המודרך עליידי משרד-החוף לצורכי תעמולה, ובין הדיווח בעיתונות האמריקאית, בולט בכותרת זו. הידיעה ברושינגטון פוסט, היתרון החשוב והאחרון ביותר בבירור האמריקאית. קובעת: "בתשובה (הסובייטית) לרעיונות האמריקאים: ארצות-הברית אופטימית לאור השינוי בעמדה הסובייטית במורח התיכון." הדיווח בעיתונות הישראלית קבע כי העמדה הסובייטית, המתבטאת באותה אגירת-תשובה, היתה הפוכה, וכי נעשתה קטנת-יתר. על סמך דיווח כוזב זה בנו פרשנים ישראליים בעיתונות וברדיו פרשנות שאינה תואמת את המציאות.

הרה, או שיהיה זה רק שקט שלפני הסעף, רה, המבשר באמת התלהטות של המלחמה בגבול?

תשובה על כך יתן הזמן. אולם השבוע לפחות, נשמר אורחי ישראל נשימת הקלה מוראלית. למרות שתי הצלחות המדהדות של אירגוני החבלה, בפירוק צינור הפנס בנמל הקישון ובהחדרת מכונית-תופת ללב תל-אביב, איטיין השבוע האחרון משהו אחר לגמרי:

בפעם הראשונה מזה תקופה ארוכה, היה זה שבוע ללא אף הרג אחו של צה"ל בתקריות-גבול או מירדסים.

מנגנון

שיקאגו

בבאר-שבע

בשעתו, זכה חבר מועצת עיריית באר-שבע, עזרא דבי, לטפחית-כתף ולמעק מ"ר זה בסך 5,000 ל"א על פעולתו הברוכה ב"ה העברת שוק הפירות והירקות הישן בבאר-שבע למיקומו החדש. השבוע, לאחר שהגישו שני אזרחים בעלי זוכן למימכר-סירות צ"ר על-תנאי נגד ראש עיריית באר-שבע, נרא תה פעולתו הברוכה של דבי באור קצת שונה.

בבקשתם, שהוגשה באמצעות עורך-הדיון יצחק שביט, נתגלו הפרסים הבאים: לאחר שהשניים סירבו לנטוש את זוכנם הישן, בו הם יושבים מאז 1953, ולעבור לשוק החדש, כאשר סיבה העירייה לתוש את רשיונם. כאשר הסבירו השניים לדבי שאין ביכולתם לגייס את 12 אלף הלירות הדרושות להעברה, הב"ה (המשך בעמוד 16)

המלחמה

"תוציא את השטקר,

המים מתחילים לרתוח!"

קומדיה של אפרים קישון שהוצגה ב"שעתו בתיאטרון הקאמרי נשאה את השם תוציא את השטקר, המים מתחילים לרתוח. השבוע היה נדמה כי שם זה הולם יותר

* בין השאר פירסם הייכל השבוע את ההצעות האמריקאיות שהוגשו עליידי גרו-מיקו לעבד-אל-נאצר. הן זהות כמעט לחלוטין ל"תוציא את השטקר, המים מתחילים לרתוח" ש"עבר, אורי אבנרי במסיגרת הדיווח שלו על שיחותיו עם מדינאי ארצות-הברית ובריטניה.